וירד משה מן ההר אל העם ויקדש את העם
ויכבסו שמלתם׃ ויאמר אל העם היו נכנים
לשלשת ימים אל תגשו אל אשה׃ ויהי ביום
השלישי בהית הבקר ויהי קלת וברקים וענן
כבד על ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל
העם אשר במחנה׃ ויוצא משה את העם
לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית
ההר׃ והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו
יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד
כל ההר מאד׃ ויהי קול השפר הולך וחזק מאד
משה ידבר והאלהים יעננו בקול׃ וירד יהוה
על הר סיני אל ראש ההר ויקרא יהוה למשה
אל ראש ההר ויעל משה׃ ויאמר יהוה אל
משה רד העד בעם פן יהרסו אל יהוה
לראות ונפל ממנו רב׃ וגם הכהנים הנגשים
אל יהוה יתקדשו פן יפרץ בהם יהוה׃ ויאמר
משה אל יהוה לא יוכל העם לעלת אל הר
סיני כי אתה העדתה בנו לאמר הגבל את
ההר וקדשתו׃ ויאמר אליו יהוה לך רד ועלית
אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו
לעלת אל יהוה פן יפרץ בם׃ וירד משה אל
העם ויאמר אלהם׃ ס וידבר אלהים
את כל הדברים האלה לאמר׃ ס אנכי
יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
מבית עבדים׃ לא יהיה לך אלהים אחרים

ונחת משה מן טורא לות עמא
וזמין ית עמא וחורו לבושי
לבושיהון׃ ואמר לעמא הוו
זמינין לתלתא יומין לא
תקרבון לצד אתתא׃ והוה
ביומא תליתאה במהוי
צפרא והוו קלין וברקין
ועננא תקיף על טורא וקל
שופרא תקיף לחדא וזע כל
עמא די במשריתא׃ ואפיק
משה ית עמא לקדמות מימרא
דיי׳ מן משריתא ואתעתדו
בשפולי טורא׃ וטורא דסיני
תנן כליה מן קדם די אתגלי
עלוהי יי׳ באשתא וסליק
תנניה כתננא דאתונא וזע
כל טורא לחדא׃ והוה קל
שופרא אזיל ותקיף לחדא
משה ממליל ומן קדם יי׳
מתעני ליה בקל׃ ואתגלי יי׳
על טורא דסיני בריש טורא
וקרא יי׳ למשה לריש טורא
וסליק משה׃ ואמר יי׳ למשה
חות אסהיד בעמא דלמא
יפגרון קדם יי׳ למחזי ויפיל
מנהון סגי׃ ואף כהניא דק
ריבין לשמשא קדם יי׳
יתקדשון דלמא יקטול בהון
יי׳׃ ואמר משה קדם יי׳ לא
יכול עמא למסק לטורא
דסיני ארי את אסהדתא
בנא למימר תחים ית טורא
וקדישהי׃ ואמר ליה יי׳
איזיל חות ותסק את ואהרן
עמך וכהניא ועמא לא
יפגרון למסק לקדם יי׳
דלמא יקטול בהון׃ ונחת
משה לות עמא ואמר להון׃
ומליל יי׳ ית כל פתגמיא
האלין למימר׃
אנא יי׳ אלהך די אפיקתך
מארעא דמצרים מבית
עבדותא׃ [illegible]
[illegible]
[illegible] לא יהוי לך אלה
אחרן בר מני׃ לא תעביד

לשבר את האוזן מה שהאוזן יכולה לשמוע נתן לבר
לבריות סימן הניכר להם כיוצא בו כאריה ישא׳
וכי מי נתן כח בארי לא הוא והכתו׳ מושלו כאריה
אנו מכנין ומדמין אותו לבריותיו כדי לשבר את
האוזן לפי מה שיכולה לשמוע כיוצא בו
וקולו כקול מים רבים וכי מי נתן קול למים הלא
הוא ואתה מכנה אותו לדמותו לבריותיו כדי
לשבר את האוזן׃ וגו׳ הולך וחזק מאד מנהג
הדיוט כל זמן שהוא מאריך לתקוע קולו עולה
מחליש וכוהה׃ אבל כאן הולך וחזק ולמה כך
ומתחלה לשבר אזניהם מה שיכולים
לשמוע׃ משה ידבר כשהיה משה מדבר
ומשמיע הדברות לישר׳ שהרי לא שמעו מפי
הגבורה אלא אנכי ולא יהיה לך הק״ב מסייעו
לתת בו כח להיות קולו מגביר ונשמע׃ יעננו
בקול יעננו על דבר הקול כמו אשר יענה
באש על דבר האש להורידו׃ וירד יי׳ על הר סיני
יכול ירד עליו ממש ת״ל כי מן השמים דברתי
עמכם מלמד שהרכין שמים התחתונים
והעליונים והציען על גבי ההר כמצע על
המטה וירד כסא הכבוד עליהם׃ העד בעם
התרה בהם שלא לעלות בהר׳ פן יהרסו וגו׳
שלא יהרסו את מצבם על ידי שתאותם
אתה לראות ויתקרבו לצד ההר׳ ונפל
ממנו רב׳ כל מה שיפול מהם ואפילו הוא
יחידי חשוב לפני רב׃ פן יהרסו׳ כל הריסה
מפרדת אסיפת הבנין אף הורסי המצב
מצב האנשים הורסים את המצב׃
וגם הכהנים׳ אף הבכורות שהעבודה
בהם׃ הנגשים אל יי׳ להקריב קרבנותיו׳
אף הם אל יסמכו על חשיבותם לעלות׃
יתקדשו יהיו מזומנים להתייצב על
עמדם׳ פן יפרץ׳ לשון פרצה יהרג בהם
ויעשה בהם פרצה׃ לא יוכל העם׳ אני איני
צריך להעיד בהם שהרי מותרין ועומדין
הם היום שלשה ימים׳ לא יוכלו לעלות
שאין להם רשות׃ לך רד׳ והעד בהם
שניה שמזרזין את האדם קודם מעשה
וחוזרין ומזרזין בשעת מעשה׃ ועלית
אתה ואהרן עמך והכהנים׳ יכול אף הם
עמך ת״ל ועלית אתה׳ אמור מעתה אתה
מחיצה לעצמך ואהרן מחיצה לעצמו משה
נגש יותר מאהרן ואהרן יותר מן הכהנים׃
והעם כל עיקר אל יהרסו את מצבם לעלות
אל יי׳׃ פן יפרץ בם׳ אף על פי שהוא נקוד
חטף קמץ אינו זז מגזרתו׳ כן דרך כל

הנה שנקראת ואין שם כשהיה ן׳
מסובה סיני משתמש השופר להשמי׳
אזנן׃ וידבר אלהים׳ אין אלהים אלא דיין לפי
שיש פרשיות בתורה שאם עשאן
אדם מקבל שכר ואם לאו אינו מקבל
עליהן פורענות׳ יכול אף עשרת
הדברות כן ת״ל וידבר אלהים דיין
ליפרע׃ את כל הדברים האלה מלמד
שאמר הק״ב עשרת הדברות בדבור אחד
מה שאי אפשר לאדם לומ׳ כן אם כן
מה ת״ל עוד אנכי ולא יהיה לך שחזר
ופירש כל דבור ודבור בפני עצמו׃
לאמר מלמד שהיו עונין על הן הן
ועל לאו לאו׃ אשר הוצאתיך מארץ
מצרים׳ כדאי היא ההוצאה שתהיו ן
משועבדים לי׳ ד״א לפי שנגלה בים כגבור
מלחמה

ונגלה כאן כזקן מלא רחמים שנאמר ויראו ן
כמעשה לבנת הספיר׳ זו היתה לפניו בשעת
השעבוד׳ וכטהר השמים משנגאלו הואיל
ואני משתנה במראות אל תאמרו שתי רשויות
הן אנכי הוא אשר הוצאתיך מארץ מצ׳ ועל
הים׳ ד״א לפי שהיו שומעין קולות הרבה שנא׳ את
הקולות׳ קולות מארבע רוחות ומן השמים
ומן הארץ אל תאמרו רשויות הרבה הן׳
ולמה אמ׳ בלשון יחיד אלהיך ליתן פתחון פה
למשה ללמד סניגוריא במעשה העגל וזהו
שאמ׳ למה יי׳ יחרה אפך בעמך לא להם צוית
לא יהיה לכם אלהים אחרים אלא לי לבדי׃
מבית עבדים׳ מבית פרעה שהייתם עבדים
לו׳ או אינו אלא מבית עבדים שהיו עבדים
לעבדים ת״ל ויפדך מבית עבדים מיד פרעה
מלך מצרים אמור מעתה עבדים למלך היו ולא
עבדים לעבדים׃ לא יהיה לך למה נאמר לפי

לפי שנ׳ לא תעשה לך אין לי אלא שלא יעשה׳ את
העשוי כבר מנין שלא יקיים ת״ל לא יהיה לך׃ אלהים
אחרים שאינן אלהות אלא אחרים עשאום אלהים
עליהם׳ ולא יתכן לפרש אלהים אחרים זולתי שגנאי
הוא כלפי מעלה לקרותם אלהות אצלו׃ ד״א אלהים
אחרים שהם אחרים לעובדיהם צועקים אליהם ואינן
עונין אותם ודומה כאילו הוא אחר שאינו מכירו
מעולם׃ ומדרשו למה קראן אלהים א״ר יוסי שלא
ליתן פתחון פה לאומות אלו נקראו בשמו היה
בהן ממש׃ עליך׃ על פני׃ כל זמן שאני
קיים׳ שלא תאמר לא נצטוו על ע״ז אלא
אותו הדור׃ פסל׳ על שם שנפסל׃ כל תמונת
דבר אשר בשמים וגו׳ קנא׳ מקנא ליפרע ואינו
עובר על מדתו למחול על ע״ז וכל לשון קנאה
אנפרמנט בלעז נותן לב ליפרע׃ לשונאי כתרגו׳
כשאוחזין מעשה אבותיהם׃ ועושה חסד נוצר
עושה לשלם שכר עד אלפים דור נמצאת מדה
[illegible]

הפטרה ואלה המשפטים בירמיה׳ הדבר
אשר היה [illegible] יהוה אל ירמיהו
מאת יהוה אחרי כרת המלך צדקיה
ברית את כל העם אשר בירושלם לקרא
להם דרור׃ לשלח איש את עבדו
ואיש את שפחתו העברי והעבריה
חפשים לבלתי עבד בם ביהודי אחיהו
איש׃ וישמעו כל השרים וכל העם
אשר באו בברית לשלח איש את
עבדו ואיש את שפחתו חפשים
לבלתי עבד בם עוד וישמעו וישלחו׃
וישובו אחרי כן וישבו את
העבדים ואת השפחות אשר
שלחו חפשים ויכבשום לעבדים
ולשפחות׃ ויהי דבר יהוה אל
ירמיהו מאת יהוה לאמר׃ כה